

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

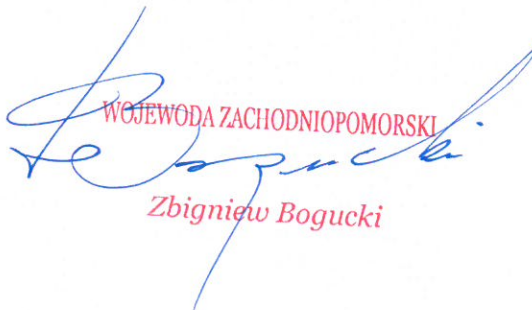
Szczecin, 06. 06. 2023

Znak: BZK-2.6330.8.2023.KP

**ZALECENIA
WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO
z dnia 06 czerwca 2023 r.
do powiatowych (miejskich) planów zarządzania kryzysowego**

Na podstawie art. 14 ust. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 26 kwietnia o zarządzaniu kryzysowym oraz zarządzenia nr 16 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie wytycznych do wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego ustala się co następuje:

1. Wprowadza się do stosowania zalecenia Wojewody Zachodniopomorskiego do powiatowych (miejskich) planów zarządzania kryzysowego;
2. Zalecenia wchodzi w życie z dniem podpisania;
3. Tracą moc zalecenia Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 lipca 2018 r. do powiatowych planów zarządzania kryzysowego.

WOJEWODA ZACHODNIOPOMORSKI
Zbigniew Bogucki

ZALECENIA

DO POWIATOWYCH (MIEJSKICH) PLANÓW ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

Zgodnie z wymogami art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122.) w skład planów zarządzania kryzysowego wchodzi następujące elementy:

1. Plan główny zawierający:

1) **charakterystykę zagrożeń oraz ocenę ryzyka ich wystąpienia, w tym dotyczących infrastruktury krytycznej, oraz mapy ryzyka i mapy zagrożeń**, rozumiana jako katalog zagrożeń wraz z określeniem prawdopodobieństwa, zasięgu i skutków ich wystąpienia.

Katalog zagrożeń powinien przedstawiać zagrożenia wewnętrzne właściwe dla danego powiatu (miasta) oraz zagrożenia zewnętrzne, w tym zagrożenia o charakterze transgranicznym. Należy wykorzystać w tym zakresie katalog zagrożeń przedstawiony w Wojewódzkim Planie Zarządzania Kryzysowego (załącznik nr 1). Katalog zagrożeń może być uzupełniony zagrożeniami charakterystycznymi dla danego powiatu (miasta), a nie wymienionymi w Wojewódzkim Planie. Katalog ten może również nie uwzględniać danego zagrożenia, w przypadku gdy nie ma możliwości jego wystąpienia na danym terenie.

Do zagrożeń zawartych w katalogu powinny konsekwentnie odnosić się **mapy zagrożeń**, w których należy zaznaczyć obszar geograficzny objęty zasięgiem zagrożenia, z uwzględnieniem różnych rodzajów zdarzeń.

Ocenę oraz mapy ryzyka, które powinny zostać sporządzone dla wszystkich przedstawionych w katalogu zagrożeń. W celu ujednolicenia metodologii oceny ryzyka dla wszystkich organów administracji publicznej, zaleca się zastosowanie procesu oceny ryzyka wypracowanego na potrzeby opracowania Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego (załącznik nr 2 – Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego – str. 10-15). Wskazane jest, aby oceny ryzyka dokonywał podmiot wiodący, uwzględniony w siatce bezpieczeństwa.

Z przedmiotowego katalogu zagrożeń, map oraz oceny ryzyka mogą korzystać również operatorzy infrastruktury krytycznej (IK) przy opracowywaniu planów ochrony infrastruktury krytycznej;

- 2) zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego w formie **siatki bezpieczeństwa**, rozumianej jako zestawienie zagrożeń przedstawionych w katalogu, ze wskazaniem podmiotu wiodącego przy ich usuwaniu oraz podmiotów współpracujących, w którym określono działania dotyczące danego zagrożenia, z uwzględnieniem podziału na cztery fazy zarządzania kryzysowego: zapobieganie, przygotowanie, reagowanie i odbudowa. Dla każdego zagrożenia, w każdej fazie zarządzania kryzysowego powinna być wskazana jedna instytucja wiodąca. Proponowany schemat graficzny siatki bezpieczeństwa stanowi załącznik nr 3;
- 3) **zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych**, rozumiane jako wykaz sił i środków, które mogą zostać wykorzystane w określonych przedziałach czasowych w sytuacjach kryzysowych. Tam, gdzie to możliwe, należy określić także realny czas potrzebny na uruchomienie danych zasobów;
- 4) **zadania określone planami działań krótkoterminowych**, o których mowa w art. 92 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, z późn zm.). Dla większej czytelności planu zarządzania kryzysowego, część ta może zawierać jedynie informację o opracowaniu planu działań krótkoterminowych, podstawowe informacje o nim oraz odesłanie do właściwych procedur reagowania kryzysowego.

W szczególności należy zawrzeć informacje dotyczące zasad:

- a) opiniowania między innymi przez starostę (prezydenta miasta) programu ochrony powietrza, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych, określonych w art. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska,
- b) informowania przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego właściwych organów o konieczności podjęcia działań określonych planem działań krótkoterminowych.

Ponadto, mając na uwadze postanowienia ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1576), należy wskazać nazwę strefy, kod strefy oraz obszar strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza w danym powiecie (mieście).

2. Zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych, a w tym:

1) **zadania w zakresie monitorowania zagrożeń**, rozumiane jako zestawienie zawierające informację na temat:

- a) struktur odpowiedzialnych za monitorowanie poszczególnych kategorii zagrożeń określonych w katalogu zagrożeń i zakresu informacji, jakich można od nich oczekiwać,
- b) trybu pracy ww. struktur, ich służb dyżurnych lub osób do kontaktu w sytuacji wystąpienia zagrożenia,
- c) trybu raportowania i systemu wymiany informacji o zagrożeniach pomiędzy danymi strukturami a powiatowymi centrami zarządzania kryzysowego (telefonicznie, pocztą elektroniczną, za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Raportującej (CAR) lub poprzez automatyczne systemy raportowania).

W związku z tym, że ta część Planu ma szczególne znaczenie dla sprawnej pracy PCZK (MCZK), należy przy sporządzaniu Planu uwzględnić dotychczasowe doświadczenia w zakresie monitorowania zagrożeń, w tym wnioski z ćwiczeń i realnych sytuacji kryzysowych. W tej części należy uwzględnić opis systemów wymiany informacji. W załączniku nr 4 proponowana forma tabelaryczna opisanie zadań w zakresie monitorowania zagrożeń;

2) **tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków, uczestniczących w realizacji planowanych przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowej**, rozumiany jako baza dysponentów zasobów wraz z zasadami dysponowania nimi.

Ten element Planu powinien być powiązany lub przygotowany łącznie z zestawieniem sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych;

3) **procedury reagowania kryzysowego**, określające sposób postępowania w sytuacjach kryzysowych, rozumiane jako procedury działania PCZK (MCZK), komórki organizacyjnej starostwa (miasta) właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego oraz powiatowego (miejskiego) zespołu zarządzania kryzysowego.

Nie jest konieczne sporządzanie procedur postępowania odrębnie dla każdej kategorii zagrożeń. Jeżeli, co do zasady, działanie ww. struktur realizujących zadania z zakresu zarządzania kryzysowego na poziomie powiatu (miasta) jest takie samo w różnych kategoriach zagrożeń (w zakresie wymiany informacji, wzmocnienia służb dyżurnych, informowania osób funkcyjnych, trybu zwoływania zespołu zarządzania kryzysowego), zaleca się stworzenie standardowej procedury operacyjnej. Proponowana forma tabelaryczna stanowi załącznik nr 5.

Dodatkowo, w procedurach należy uwzględnić przedsięwzięcia w ramach poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP.

- 4) Współdziałanie między siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej – ta część planu powinna być ściśle powiązana z siatką bezpieczeństwa i zawierać doprecyzowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami (uczestnikami wymienionymi w Planie) systemu zarządzania kryzysowego poprzez:
- a) określenie zasad tworzenia i funkcjonowania powiatowego (miejskiego) zespołu zarządzania kryzysowego,
 - b) określenie zasad współpracy z zespołami zarządzania kryzysowego tworzonymi na poziomie gminnym oraz ze sztabami dowodzenia w fazie reagowania,
 - c) wskazanie zawartych porozumień oraz wewnętrznych aktów prawa regulujących zasady współpracy,
 - d) określenie dobrych praktyk w zakresie podnoszenia standardów współpracy przy uwzględnieniu wniosków wynikających ze wspólnych ćwiczeń czy doświadczeń nabytych w toku realnych działań (we wszystkich fazach zarządzania kryzysowego).

3. Załączniki funkcjonalne planu głównego:

W załącznikach funkcjonalnych proponuje się przyjęcie modelu przygotowania zadaniowych procedur reagowania, w formie zestandaryzowanych modułów zadaniowych, które mogą być uruchomione np. przez starostę (prezydenta) stosownie do rodzaju i skali każdego z zagrożeń wyszczególnionych w siatce bezpieczeństwa. Proponowany wzór modułu w załączniku nr 6.

Plan główny obejmuje następujące załączniki funkcjonalne:

- 1) **Procedury realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego, w tym związane z ochroną infrastruktury krytycznej**, opisujące sposoby działania podmiotów realizujących zadania z zakresu zarządzania kryzysowego na obszarze powiatu (miasta).
W tej części planu należy przedstawić procedury, odnośniki lub wyciągi z procedur działania w sytuacjach kryzysowych w tym podmiotów wykazanych w siatce bezpieczeństwa;
- 2) **organizację łączności** między podmiotami realizującymi zadania z zakresu zarządzania kryzysowego wraz z określeniem środków łączności, wykorzystywanych systemów i wskazaniem ich dysponenta bądź administratora. W tym załączniku powinny być wskazane zapasowe systemy łączności, o ile takie funkcjonują. Załącznik powinien być ściśle powiązany z częścią planu dotyczącą współdziałania między siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej;
- 3) **organizację systemu monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania**, wynikającego z Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania (KSWSiA)¹. Należy opisać organizację powiatowego (miejskiego) systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz powiatowego (miejskiego) systemu wykrywania i alarmowania;
- 4) **zasady informowania ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania na wypadek zagrożeń**, z uwzględnieniem art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1914.). W tej części należy syntetycznie opisać, kto jest odpowiedzialny za informowania ludności, w jakim

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwych organów w tych sprawach (Dz. U. 2013 poz. 96).

trybie informowania może się odbyć, jakie siły i środki mogą być w tym celu wykorzystane oraz wskazać lokalne systemy wczesnego ostrzegania o zagrożeniach (z wykorzystaniem aplikacji komputerowej SMS, Regionalnego Systemu Ostrzegania, telefonicznie, poczty elektronicznej itp.);

W tej części można także zawrzeć wzory komunikatów i ulotek informacyjnych, które mogą być wykorzystane w sytuacjach zagrożeń. Należy określić tryb dystrybucji informacji (komunikaty w mediach, druk i kolportaż ulotek, organizacja przekazywania informacji dla mediów, inne sposoby dystrybucji informacji);

- 5) **organizację ewakuacji z obszarów zagrożonych.** Należy wskazać podmioty odpowiedzialne za ewakuację, tryb podejmowania decyzji o ewakuacji, określić problemy, które mogą wystąpić. W tej części planu należy także zawrzeć formularze, które będą wykorzystywane przy przeprowadzaniu ewakuacji.
- 6) **organizację ratownictwa, opieki medycznej i pomocy społecznej oraz pomocy psychologicznej.** Załącznik ten powinien zawierać wyciąg informacji z wojewódzkiego planu działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne i przedstawiać zasady organizacji pomocy społecznej i pomocy psychologicznej wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w realizacji tych zadań w przypadku sytuacji kryzysowej;
- 7) **organizację ochrony przed zagrożeniami charakterystycznymi dla obszaru powiatu (miasta),** która powinna być ściśle powiązana z katalogiem zagrożeń. Należy wykazać aktualne plany postępowania na wypadek zagrożeń charakterystycznych dla powiatu (miasta) opracowane przez podmioty wskazane w siatce zagrożeń;
- 8) **wykaz zawartych umów i porozumień związanych z realizacją zadań zawartych w planie zarządzania kryzysowego,** rozumianych jako porozumienia i umowy zawarte przez starostę (prezydenta miasta);
- 9) **zasady i tryb oceniania i dokumentowania szkód,** zawierające opis procedur i wykaz formularzy oraz zespołów wykorzystywanych przy szacowaniu strat i dokumentowaniu szkód;
- 10) **procedury uruchamiania rezerw strategicznych** powinny odnosić się wyłącznie do zasad i trybu wnioskowania przez starostę (prezydenta miasta) o uruchomienie przedmiotowych rezerw;

- 11) **wykaz infrastruktury krytycznej znajdującej się odpowiednio na terenie powiatu (miasta) objętej planem zarządzania kryzysowego** – należy podać ogólną informację o liczbie obiektów IK znajdujących się na terenie powiatu (miasta), z podziałem na systemy wynikające z NPOIK. Z uwagi na niejawną charakter wykazu IK nie należy podawać nazw i danych teleadresowych obiektów IK. Należy wskazać miejsce, w którym przechowywany jest wykaz IK obiektów zlokalizowanych na terenie powiatu (miasta);
- 12) **priorytety w zakresie ochrony oraz odtwarzania infrastruktury krytycznej** określone zgodnie z metodyką szacowania ryzyka wskazaną w ust. 1 pkt 1 oraz w odniesieniu do informacji przygotowywanych na potrzeby raportu częściowego wojewody o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego.

Wskazówki ogólne:

1. Plan powinien być spójny z rozwiązaniami zawartymi w Wojewódzkim Planie Zarządzania Kryzysowego oraz w planach wykazanych w ust. 3 pkt 7 i obejmować zadania realizowane we wszystkich fazach zarządzania kryzysowego (zapobieganie, przygotowanie, reagowanie, odbudowa).
2. Plan powinien być podzielony na funkcjonalne, jasno oznaczone foldery z zastosowaniem systemu indeksów lub oznaczeń kolorystycznych.
3. Działania i procedury w planie powinny być opisane w sposób możliwie jasny. W miarę możliwości, każda instrukcja, procedura czy aneks powinny być konstruowane według tego samego schematu.
4. Jeżeli informacje wymagane w PPZK (MPZK) zostały już określone w innym miejscu planu, w innym dokumencie (planie, procedurze, instrukcji itd.) sporządzonym na podstawie odrębnych przepisów lub w samodzielnej bazie danych, dopuszcza się wskazanie we właściwym miejscu PPZK (MPZK) stosownego odniesienia.
5. Potwierdzeniem uzgodnienia planu z kierownikami jednostek organizacyjnych planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć określonych w planie powinny być: pieczęć na karcie uzgodnień oraz podpis złożony w obrębie tej pieczęci przez kierownika właściwej jednostki, wraz z datą podpisu.
W wersji elektronicznej przesłanego do zatwierdzenia planu należy zawrzeć skan wypełnionej karty uzgodnień. Dopuszcza się uzgodnienie planu korespondencyjnie – w takim przypadku w karcie uzgodnień należy wpisać: znak i datę pisma uzgadniającego, a także imię i nazwisko oraz funkcję osoby, która podpisała ww. pismo.
6. W opracowanym planie należy wskazać, że użycie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w sytuacji kryzysowej – zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym – następuje na wniosek kierowany przez starostę (prezydenta miasta) do wojewody, który uzgadnia z dowódcą 14. Zachodniopomorskiej Brygady Obrony Terytorialnej wojewódzki plan zarządzania kryzysowego w zakresie użycia oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych.
7. Podmioty uczestniczące w realizacji zadań zawartych w PPZK (MPZK) powinny zostać zobowiązane do bezzwłocznego sygnalizowania potrzeby dokonywania zamian w planie. Zawartość planu powinna być modyfikowana pod wpływem m.in.

wniosków z rzeczywistych sytuacji kryzysowych, ćwiczeń i szkoleń, zmian danych teleadresowych, zadań instytucji i organów.

8. Aktualizacja planu przekazywana do zatwierdzenia przez wojewodę powinna być sporządzona w formie tekstu ujednoliconego w formie papierowej (strony trwale połączone, w sposób uniemożliwiający dołączenie, usuwanie lub wymianę poszczególnych stron) oraz w wersji elektronicznej (na płycie CD). Sporządzenie planu w formie papierowej dotyczy wszystkich trzech części. Jednocześnie, zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, plany podlegają systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie może być dłuższy niż dwa lata.

Zdarzenie kryzysowe	
Nr kategorii	
KZ - 1	Powódź Sztormowa Zatorowa / Wezbranie naturalne
KZ - 2	Epidemia Zdarzenie epidemiologiczne na morzu Zdarzenie epidemiologiczne w powietrzu Zdarzenie epidemiologiczne na lądzie
KZ - 3	Skażenie chemiczne na lądzie
KZ - 4	Skażenie chemiczne na wodach na wodach morskich na wodach śródlądowych
KZ - 5	Zakłócenie funkcjonowania systemów i usług telekomunikacyjnych
KZ - 6	Zakłócenia w dostawach energii elektrycznej
KZ - 7	Zakłócenia w dostawach paliw płynnych
KZ - 8	Zakłócenia w dostawach gazu
KZ - 9	Silny mróz / Intensywne opady śniegu
KZ - 10	Huragan / Silne burze
KZ - 11	Pożar wielkopowierzchniowy
KZ - 12	Epizootia
KZ - 13	Epifitoza
KZ - 14	Katastrofa morska Faza morska Faza lądowa Faza wodna Faza lądowa
KZ - 15	Katastrofa w żegludze Faza lądowa
KZ - 16	Susza / Upał
KZ - 17	Skażenie radiacyjne
KZ - 18	Zbiorowe zakłócenie porządku publicznego
KZ - 19	Zdarzenie o charakterze terrorystycznym
KZ - 20	Zakłócenie w funkcjonowaniu sieci i systemów informatycznych
KZ - 21	Katastrofa budowlana
KZ - 22	Katastrofy w ruchu lądowym
KZ - 23	Zakłócenia w dostawach energii cieplnej
KZ - 24	Znalezisko przedmiotów niebezpiecznych i wybuchowych

10 Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego

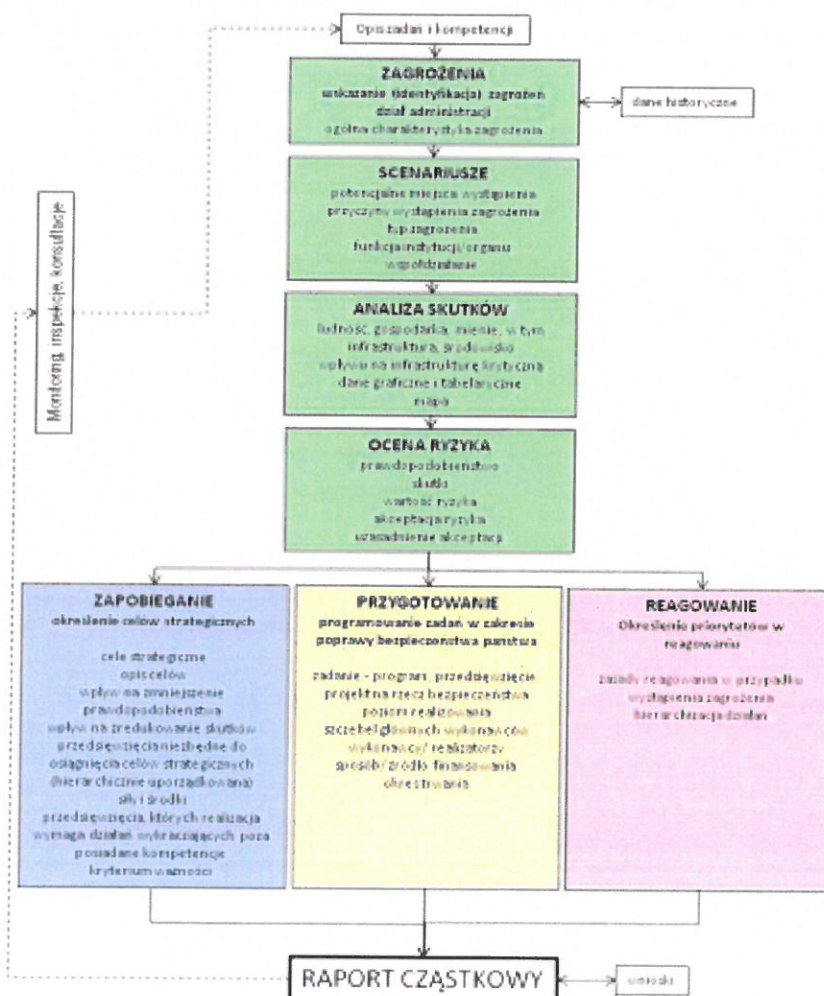
Metodologia oceny ryzyka

W jaki sposób prowadzimy ocenę ryzyka?

Procedury opracowania raportu częściowego do opracowania Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego⁴. Część Procedury... stanowią table w formacie excel, które wypełniają wykonawcy raportów częściowych. Jest to sześć następujących zakładek:

Metodologia opracowania Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego została przedstawiona w opracowanej przez RCB,

Algorytm opracowania raportu częściowego

■ zagrożenia

gdzie wskazywane są zagrożenia, opisywane są ich scenariusze, dla których dokonywana jest analiza skutków oraz ocena ryzyka;

■ zapobieganie

gdzie określone są cele strategiczne, przedsięwzięcia niezbędne do osiągnięcia celów strategicznych oraz niezbędne do tego siły i środki;

■ przygotowanie

gdzie wskazywane są programy realizowane na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, których celem jest poprawa bezpieczeństwa;

■ reagowanie

gdzie określone są zasady reagowania oraz priorytety reagowania w przypadku wystąpienia zagrożenia;

■ dane historyczne

gdzie opisywane są zdarzenia kryzysowe mające miejsce w przeszłości (według

⁴ <http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/procedura.pdf>

11 Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego

następujących parametrów: data lub przedział czasowy; miejsce/obszar wystąpienia; krótki opis; skutki straty).

- **wnioski**

gdzie wskazywane są dodatkowe wnioski powstałe podczas opracowywania raportu.

Na potrzeby tego opracowania szczegółowo zostanie omówiona część dotycząca „zagrożeń” oraz oceny ich ryzyka.

dział administracji	zagrożenie	Scenariusz 1, 2, 3	potencjalne miejsce wystąpienia	przyczyny skutki dla ludzi	skutki dla gospodarki	skutki dla mienia w tym infrastruktury	skutki dla środowiska	czy scenariusz wpływa na funkcjonowanie	opis wpływu na IK	rodzaj pełnionej funkcji	tabele graficzne/	Czy scenariusz powinien zostać ujęty w KPZK?
---------------------	------------	--------------------	---------------------------------	----------------------------	-----------------------	--	-----------------------	---	-------------------	--------------------------	-------------------	--

Identyfikacja ryzyka

Punktem wyjścia dla oceny ryzyka jest wskazanie działu administracji w jakim dane ryzyko się mieści. Działy administracji rządowej to: budownictwo, gospodarka przestrzenna i mieszkaniowa, budżet, finanse publiczne, gospodarka, gospodarka morską, gospodarka wodna, instytucje finansowe, informatyzacja, integracja europejska, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, kultura fizyczna i sport, łączność, nauka, obrona narodowa, oświata i wychowanie, praca, rolnictwo, rozwój wsi, rozwój regionalny, rynki rolne, rybołówstwo, Skarb Państwa, sprawiedliwość, szkolnictwo wyższe, transport, turystyka, środowisko, sprawy rodziny, sprawy wewnętrzne, wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne, zabezpieczenie społeczne, sprawy zagraniczne, zdrowie.

Następnie wskazywane są zagrożenia:

- o istotnym wpływie na funkcjonowanie i możliwości rozwoju państwa (w szczególności wpływie na bezpieczeństwo i pozycję międzynarodową oraz potencjał ekonomiczny i obronny),
- których skutki mogą godzić w bezpieczeństwo państwa, porządek konstytucyjny (w szczególności w suwerenność, niepodległość i nienaruszalność terytorium),
- które zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w znacznych rozmiarach, albo środowisku na znacznych obszarach,
- które oddziałują, obok Rzeczypospolitej Polskiej, także na inne państwa,
- które dotyczą terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jej obywateli, mimo możliwego wystąpienia w innym państwie,
- które występują w rejonach napięć, konfliktów i kryzysów międzynarodowych oraz mają wpływ na bezpieczeństwo państwa lub których potrzeba monitorowania i eliminacji wynika z podpisanych umów i traktatów międzynarodowych,
- które są związane z międzynarodowym terroryzmem godzącym w istotne interesy Rzeczypospolitej Polskiej, w tym w funkcjonowanie infrastruktury krytycznej oraz życie i zdrowie jej obywateli.

Dla każdego zagrożenia wskazywane są jego możliwe scenariusze (od 2 do 3) wraz z ich szczegółowym opisem. W opisie znaleźć się muszą potencjalne miejsca wystąpienia oraz możliwe przyczyny (np.: intencjonalne lub nieintencjonalne),

Następnie dla każdego scenariusza analizowane są skutki dla ludności, gospodarki, mienia i infrastruktury oraz środowiska. Dla każdej z tych kategorii wskazuje się zarówno skutki bezpośrednie (odczuwalne od razu) jak i pośrednie (odłożone w czasie).

12 Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego

Skutki dla ludzi

W przypadku analizy skutków dla ludzi pod uwagę bierze się przede wszystkim potencjalną ilość:

- ofiar śmiertelnych
- rannych lub poważnie chorych (wymagających hospitalizacji)
- ewakuowanych.

Ponadto, wskazuje się skutki dla życia codziennego. W zakresie skutków pośrednich mogą być też wskazane skutki społeczne (np. możliwy wzrost bezrobocia) jak również skutki związane z trwałą niezdolnością do pracy oraz skutki psychiczne.

Skutki dla gospodarki/mienia/infrastruktury

Podobnie w przypadku analizy skutków dla gospodarki, należy brać pod uwagę, że mogą być to zarówno skutki krótkoterminowe jak i długoterminowe.

W analizie skutków dla mienia, w tym infrastruktury – określa się „zakłócenia” lub „zniszczenia” jakie mogą wystąpić. Analizując skutki w mieniu należy zwrócić uwagę na skutki bezpośrednie i pośrednie (efekt domina), lub skutki odłożone w czasie. O ile jest to możliwe wskazuje się szacunkowe koszty strat oraz koszty odbudowy.

Skutki dla środowiska

W ramach analizy skutków dla środowiska oprócz określenia niekorzystnego wpływu danego scenariusza na środowisko, należy wskazać które skutki są odwracalne/odnawialne, a które powodują całkowite zniszczenie/degradację środowiska. Przy opisie tych skutków ważne jest wskazanie możliwych przedziałów czasowych.

Skutki dla infrastruktury krytycznej

W analizie skutków dla infrastruktury krytycznej określa się - czy dany scenariusz wpływa na funkcjonowanie infrastruktury krytycznej oraz wskazuje potencjalne narażone systemy IK. Zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym, infrastruktura krytyczna rozumiana jest jako systemy oraz wchodzące w ich skład powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców. Infrastruktura krytyczna obejmuje systemy:

- zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa,
- łączności,
- sieci teleinformatycznych,
- finansowe,
- zaopatrzenia w żywność,
- zaopatrzenia w wodę,
- ochrony zdrowia,
- transportowe,
- ratownicze,
- zapewniające ciągłość działania administracji publicznej,
- produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych

13 Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego

Kolejnym elementem analizy jest określenie jaką funkcję w przypadku danego scenariusza pełni wykonawca raportu częściowego (jaki wpływ na dane zagrożenie w ramach posiadanych kompetencji). Może być to funkcja: wiodąca, koordynująca lub pomocnicza.

W ramach tej części analizy wykonawcy raportów częściowych powinni uzasadnić opisany przez siebie scenariusz wspierając się wszystkimi dostępnymi danymi. Mogą to być dane w formie opisowej, graficznej oraz tabelarycznej na podstawie których został opracowany dany scenariusz. Wskazane jest również dołączenie mapy przedstawiającej strefy/zasięgi zagrożenia dla danego scenariusza.

Wykonawcy raportów częściowych wskazują również - czy dany scenariusz powinien znaleźć się w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego.

Ocena ryzyka

Kolejnym krokiem jest dokonanie oceny ryzyka dla poszczególnych scenariuszy.

W *Procedurze opracowania raportu częściowego na potrzeby Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego* przyjęto, następującą definicję ryzyka:

ryzyko - prawdopodobieństwo wystąpienia niekorzystnego zdarzenia wraz z jego skutkami w określonym czasie.

Dla określania prawdopodobieństwa przyjęto następującą skalę jakościową (opisową):

Skala	prawdopodobieństwo	opis
1	bardzo rzadkie	Może wystąpić tylko wyjątkowych okolicznościach. Może wystąpić raz na pięćset lub więcej lat.
2	rzadkie	Nie oczekuje się, że się może zdarzyć i/lub nie jest w ogóle udokumentowana nie istnieje w przekazach ludzi i/lub zdarzenia nie wystąpiły w podobnych organizacjach, urządzeniach, społecznościach i/lub istnieje mała szansa, powód, czy też inne okoliczności aby zdarzenia mogły wystąpić. Mogą one wystąpić raz na sto lat.
3	możliwe	Może zdarzyć się w określonym czasie i/lub mało, rzadko przypadkowo zdarzenia, że są udokumentowane lub częściowo przekazywane w formie ustnej i/lub bardzo mało zdarzeń i/lub jest pewna szansa, powód, czy też urządzenia powodujące, że zdarzenie może wystąpić. Może zdarzyć się raz na dwadzieścia lat.
4	prawdopodobne	Jest prawdopodobne, że wystąpi w większości okolicznościach i/lub zdarzenia są systematycznie dokumentowane i przekazywane są w formie ustnej i/lub występuje znaczna szansa, powód, lub urządzenia pozwalające na jego wystąpienie. Może zdarzyć się raz na pięć lat.
5	bardzo prawdopodobne	Oczekuje się, że zdarzy się w większości okolicznościach i/lub zdarzenia te są bardzo dobrze udokumentowane i/lub funkcjonują one wśród mieszkańców i przekazywane są w formie ustnej. Może wystąpić raz na rok lub częściej.

14 Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego

Natomiast dla określenia skutków przyjęto poniższą klasyfikację i charakterystykę:

skala	skutki	kat	Opis (Z – życie i zdrowie, M – mienie, S – środowisko)
A	nieistotne	Z	Nie ma ofiar śmiertelnych i rannych. Nikt lub mała liczba ludzi została przemieszczona na krótki okres czasu (do 2 godzin). Nikt lub niewielka liczba osób wymaga pomocy (nie finansowej lub materialnej).
		M	Praktycznie bez zniszczeń. Brak wpływu lub bardzo niewielki na społeczność lokalną. Brak lub niewielkie straty finansowe.
		S	Niemierzalny efekt w środowisku naturalnym.
B	małe	Z	Mała liczba rannych lecz bez ofiar śmiertelnych. Wymagana pierwsza pomoc. Konieczne przemieszczenia ludzi (mniej niż na 24 godziny). Część ludzi potrzebuje pomocy.
		M	Występują pewne zniszczenia. Występują pewne utrudnienia (nie dłużej niż 24 godziny). Niewielkie straty finansowe. Nie wymagane dodatkowe środki.
		S	Niewielki wpływ na środowisko naturalne o krótkotrwałym efekcie.
C	średnie	Z	Potrzebna pomoc medyczna lecz bez ofiar śmiertelnych. Niektórzy wymagają hospitalizacji. Potrzebne dodatkowe miejsca w szpitalach oraz dodatkowy personel medyczny. Przebywanie ewakuowanych ludzi w wyznaczonych miejscach z możliwością powrotu w ciągu 24 godzin.
		M	Ustalenie miejsc zniszczeń, które wymagają rutynowej naprawy. Normalne funkcjonowanie społeczności z niewielkimi niewygodami. Spore straty finansowe.
		S	Pewne skutki w środowisku naturalnym lecz krótkotrwałe lub małe skutki o długotrwałym efekcie.
D	duże	Z	Mocno poranieni, dużo osób hospitalizowanych, duża liczba osób przemieszczonych (więcej niż na 24 godziny). Ofiary śmiertelne. Potrzeba szczególnych zasobów do pomocy ludziom i do usuwania zniszczeń.
		M	Społeczność częściowo nie funkcjonująca, niektóre służby są nieosiągalne. Duże straty finansowe. Potrzebna pomoc z zewnątrz.
		S	Długotrwałe efekty w środowisku naturalnym.
E	katastrofalne	Z	Duża liczba poważnie rannych. Duża liczba hospitalizowanych. Ogólne i długotrwałe przemieszczenie ludności. Duża liczba ofiar śmiertelnych. Wymagana duża pomoc dla dużej liczby ludzi.
		M	Rozległe zniszczenia. Niemożność funkcjonowania społeczności bez istotnej zewnętrznej pomocy.
		S	Duży wpływ na środowisko naturalne i /lub stałe zniszczenia.

Po określeniu prawdopodobieństwa i skutków możliwe jest wskazanie wartości ryzyka. Wartość ryzyka dla każdego scenariusza wskazywana jest na matrycy ryzyka pokazującej zależność między prawdopodobieństwem oraz skutkami.

15 Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego

Wartości ryzyka oznaczono kolorami:

SKUTKI	5					
	4					
	3					
	2					
	1					
		A	B	C	D	E
PRAWDOPODOBIENSTWO						

- minimalne (kolor niebieski),
- małe (kolor zielony),
- średnie (kolor żółty),
- duże (kolor czerwony),
- ekstremalne (kolor brązowy).

Kolejnym elementem jest akceptacja ryzyka w ramach 4 kategorii:

- ryzyko akceptowane (A) - nie wymagane są żadne dodatkowe środki bezpieczeństwa, akceptowane są aktualne rozwiązania i przypisane im siły i środki, działania monitorujące,
- ryzyko tolerowane (dopuszczalne) (T) - należy dokonać oceny alternatyw czy wprowadzenie niewielkich zmian organizacyjnych, prawnych bądź funkcjonalnych nie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa lub jego poczucia,
- ryzyko warunkowo tolerowane (WT) - należy wprowadzić dodatkowe środki bezpieczeństwa w terminie 6 miesięcy, należy ulepszyć stosowane rozwiązania.
- ryzyko nieakceptowane (N) - należy podjąć natychmiastowe działania w celu zwiększenia bezpieczeństwa, wprowadzić dodatkowe/ nowe rozwiązania.

Na koniec wykonawca raportu częściowego musi uzasadnić poziom akceptacji ryzyka.

L. p.	Osoba odpowiedzialna Zdarzenie kryzysowe	Fazy zarządzania kryzysowego	Nazwa organu	Nazwa organu
1	2	3	4	5
1	Powódź	zapobieganie	[yellow]	[white]
		przygotowanie	[yellow]	[white]
		reagowanie	[red]	[white]
		odbudowa	[red]	[white]
2	Epidemie	zapobieganie	[yellow]	[red]
		przygotowanie	[yellow]	[red]
		reagowanie	[yellow]	[white]
		odbudowa	[yellow]	[white]

Proponowany schemat graficzny siatki bezpieczeństwa

ZAGROŻENIE	INSTYTUCJA ODPOWIEDZIALNA ZA MONITOROWANIE ZAGROŻENIA	TRYB I OGNIWA PRZEKAZYWANIA INFORMACJI O ZAGROŻENIACH	FORMA, ZAKRES INFORMACJI, OGNIWA INFORMOWANIA (w jakiej formie przekazywane są informacje np. elektronicznie, sms, inna forma, do kogo ww. informacje są przekazywane)
Powódź sztormowa	OGNIWA DYŻURNE (nazwa ogniwa dyżurnego lub stanowisko osoby odpowiedzialnej)	TRYB RAPORTOWANIA (okoliczności i częstotliwość przekazywania komunikatów, ostrzeżeń)	<p><u>Telefonicznie:</u> Komendant Wojewódzki PSP + osoby funkcyjne komórek organizacyjnych KW PSP (celem wyznaczenia Grupy Operacyjnej), Stanowisko Kierowania Komendanta Głównego PSP, ogniwa i instytucje współdziałające, WCZK Szczecin; <u>Elektronicznie:</u> System Wspomagania Decyzji – na potrzeby komórek organizacyjnych PSP;</p>
	KOMENDA WOJEWÓDZKA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ – STANOWISKO KIEROWANIA KOMENDANTA WOJEWÓDZKIEGO PSP	Po uzyskaniu informacji – niezwłocznie. Częstotliwość przekazywania informacji - na bieżąco w miarę rozwoju sytuacji.	<p><u>Telefonicznie:</u> Komendant Wojewódzki PSP + osoby funkcyjne komórek organizacyjnych KW PSP, WCZK Szczecin; <u>Elektronicznie:</u> System Wspomagania Decyzji – na potrzeby komórek organizacyjnych PSP;</p>
	URZĄD MORSKI SZCZECIN INSPEKTORAT BEZPIECZEŃSTWA RUCHU MORSKIEGO	Po otrzymaniu informacji – niezwłocznie. W czasie trwania zagrożenia - komunikaty i ostrzeżenia przekazywane na bieżąco.	<p><u>Telefonicznie:</u> Komendant Wojewódzki PSP + osoby funkcyjne komórek organizacyjnych KW PSP, WCZK Szczecin; <u>Elektronicznie:</u> System Wspomagania Decyzji – na potrzeby komórek organizacyjnych PSP; <u>Poczta elektroniczna:</u> WCZK Szczecin;</p>
	URZĄD MORSKI SZCZECIN – KAPITANATY PORTÓW SZCZECIN, ŚWINOUJŚCIE, KOŁOBRZEG, DARŁOWO, SŁUŻBA INSPEKTORATU BEZPIECZEŃSTWA RUCHU MORSKIEGO /NTS/	Po otrzymaniu informacji – niezwłocznie. Częstotliwość przekazywania informacji – uzależniona od potrzeb nie rzadziej niż co 12 godz.	<p><u>Telefonicznie:</u> WCZK Szczecin, <u>Poczta elektroniczna:</u> WCZK Szczecin, oraz współdziałające służby, inspekcje i inne organy administracji publicznej na potrzeby zarządzania kryzysowego.</p>

Proponowana forma tabelaryczna opisanie zadań w zakresie monitorowania zagrożeń

PRK – 1	Nazwa procedury
----------------	------------------------

I. Cel procedury, koordynator, podstawy prawne

Cel procedury	Koordynator działań	Uczestnicy

Wejście	Wyjście	Podstawy prawne działań
W jakich okolicznościach oraz jaki organ uruchamia procedurę	W jakich okolicznościach oraz jaki organ kończy procedurę	1) Wykaz podstaw prawnych (ustawy, rozporządzenia, inne), 2) Wykaz planów z których wynika podstawa działania

II. Przebieg działań

Lp.	Przedsięwzięcie	Wykonawca
1.		
2.		
3.		

MODUŁ ZADANIOWY Nr ...

Treść zadania: ...

Wykonawca zadania: Wykazać organ

I. CEL ZADANIA

Przykład: Zapewnienie sprawnego obiegu informacji o zagrożeniach na terenie województwa zachodniopomorskiego.

II. WARUNKI OPERACYJNE REALIZACJI ZADANIA

Czynniki mogące spowodować obniżenie efektywności podejmowanych działań:

- Awaria techniczna systemu wymiany informacji;
- Brak zasilania urządzeń wymiany informacji;
- Braki kadrowe do obsługi systemu wymiany informacji;
- Brak informacji od jednostek wchodzących w skład SWO.

III. PRZEDSIĘWZIĘCIA DO WYKONANIA W RAMACH ZADANIA

- Pozyskiwanie przez służbę dyżurną (...) informacji o sytuacji (potencjalnym zagrożeniu).
- Analiza merytoryczna i weryfikacja otrzymanej informacji o sytuacji w województwie.
- Przekazanie informacji zgodnie z (...) w sprawie organizacji i działania (...) w województwie zachodniopomorskim.

IV. KONCEPCJA DZIAŁANIA

A. Tryb uruchamiania zasobów

- Przekazywanie (poprzez e-mail; fax., systemy teleinformatyczne, łączność radiotelefoniczna) przez wskazane podmioty prowadzące monitoring określonych zagrożeń do WCZK informacji wystąpieniu lub możliwości wystąpienia zagrożeń (sytuacji kryzysowych);
- Przekazywanie informacji przez WCZK o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia zagrożenia w systemie SWO;
- Przekazywanie informacji przez WCZK o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia zagrożenia poza systemem SWO;
- Powiadomienie, ostrzeżenie i alarmowanie poprzez:
 - Regionalny System Ostrzeżenia (aplikacja telefoniczna oraz komunikaty w TV regionalna /na pasku/;
 - Strona internetowa Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego /strona komunikaty WCZK/;
 - syreny alarmowe /komunikaty, ostrzeżenia głosowe/
 - wysłanie SMS o zagrożeniu na terenie województwa z wykorzystaniem RCB.